

Szőcs Katalin

A földi természeti erők és a körmenet (I.)

Az ünnepek ideje és az ünnepekkel járó formák régi tudásra épültek fel. A világ legtávolabbi régióiban élő népek olykor annyira hasonló képekben mutatják be az ősök tiszteletét vagy az évköri ünnepeket, mintha egy és azonos eredetű tudásról lenne szó.

A teremtés a fény segítségével bontakozik ki. A tél sötétsége után a tavasz, az éj sötétje után a napkelte hozza meg a fényt. A tavaszi megújulás nemcsak testi, hanem lelki szinten is nagy jelentőséggel bíró folyamat. A megújulásban nagy szerepe van a létet mozgató szellemi erőnek, mely a tavasz egyik rejtett jellemzője. A természeti népek hitregéiben a teremtés a keleti égtájhoz és a tavaszhoz tartozó szellemrész műve.

A fizikából ismeretes, hogy a teremtő fényenergia minden megjelenési formája körpályát ír le. A kör a legtökéletesebb mértani idom. A sumer jelrendszerben körrel jelölték a Teremtőt, a napot és a bölcsességet. Az ókorban a kör az anya-természetű Egyet jelölte, aki megsokszorozítva magát teremtette meg a világot. A díszítőművészet tudománya a kört a napra, illetve a szellemi fényre vonatkoztatja.

Az ókorban úgy tartották, hogy az ember által lakott vagy megművelt területnek van égi előképe. Az égi előkép a Teremtő energiáinak kör alakját mintázza le. Egy új terület kijelölése a teremtéshez hasonló cselekedet. Ezért a terület elfoglalása előtt a teremtéshez hasonló rítusokat végeztek. A hindu őstörténetben leírás található az új terület kijelölésénél. A Satapata-brahmana (VII. 1,1, 1–4) leírja, hogy csak az oltár és a mellette végzett rítus és körmenet után telepedhettek le egy adott területre.

Körmenetet tartanak a természeti népek ma is a nagy ünnepeiken. A minden ünnepükkel járó körtáncuk lényegében a hely és alkalom megszentelését szolgálja.

Platón szerint a ritmus és a forgás isteni eredetű. Mozgássá válása előtt a kör szent jel volt. A jel mintázata változott át tánccá. A forgó tánc egy középpont körül történik, mely segít a harmóniába való jutáshoz. Az indiánoknál az égitestek mozgását lemintázó tánccal is találkozhatunk. A zene és a tánc régen szertartások részét képezték. A természeti népek éneklő kovács-istenei mind a szent rítusaikba foglalták a táncot. Ünnepeiken és segélyt kérő szereiken ma is járják a

körbe forgó táncot. Az ókor népe a kör kerületének megfelelően járta a körtáncot, az Úrét, a h-Órát, a napkelte éa napnyugta órájának táncát.

A körmenet és a körtánc a régi felszentelési rítusok utórezgése. A Bibliában a Bírák könyve említ egy olyan ünnepet, ahol a szőlők mellett körtáncot jártak Siló lányai. Közülük vettek feleséget Benjamin fiai (Bir. 20, 19-21.). A körtánc a Zsol-tárok könyvében is megtalálható az Úr dicsőítésénél:

„Dicsőítsétek nevét körtánccal,
Játszatok előtte dobon és hárfán.” (Zs 147, 3.)

A hun tanítás körmenetes vigadalomról szól:

„Írass képeket hősökről, azok cselekedeteiről,
Faragtasz kőbe, fába, vasba,
Írattass képbe virágokat, fákat, madarakat,
Meg álmaid, vágyaid képeit,
Hogy emlékeztessenek a teremtés szépségére.
Helységed Őrszellemeit tiszteld meg ünnepekkel,
Körmenetes vigadalommal, áldomással.” [36]

Régi rítusok emlékét őrzi az a tény, hogy szóhasználatunkban ma is táncrea kerekedünk. Mi járjuk a körtáncot, a hídon a karikás táncot. Nyelvünk emlékezik, mindent elraktároz. „Körbe, körbe karikába fogózzunk mi össze...” — szól a gyerekek nótája a körtánckor. Gyerekeink járják az Eszter-láncot, meséink tündérei a hajnali körtáncot, lakodalomban járják a szertartásos menyasszonytáncot. A híd is egy körhöz kapcsolódó átívelés. A hídon való átmenés jelképezi a szellemvilágba való feljutást. A körtánc megtisztulási rítus, mert úgy énekeljük, hogy: „Falu végén, padló végén karikás táncot járnak...” Meséinkben Tündér Ilonához is egy *aranyhíd* vezet fel. Népi táncaink nagy része forgós, füzéres vagy körtánc.

A Budai Zsinat 1279-ben megtiltotta a körtáncot, mint régi szkíta vallási szokást. Arra utasította a papságot, hogy „ne tűrjék meg, hogy a nép a temetőkertben vagy magában a templomban táncrea kerekedjék.”

A gyógyító ráolvasásokkor körbe kerül a beteget a csángók, székelyek. A régi feljegyzésekből (Egyiptomi Halottaskönyv) tudjuk, hogy az egyiptomiak a betegségek gyógyításánál és a halottnál ugyanezt tették. A ráolvasások és körbe kerülések alatt kézbe tartott tárgyat, botot, szobrot a halott mellé temették.

A világot teremtő és fenntartó energia áramlásának alakját az ember lemintázta itt lenn a földön. Az ókorban a településeket, a várakat kör alakúra építették. A település körét az égtájak szerint felosztották, útkereszteződésekkel választották el őket, melyek kereszt alakban futottak.

A körmenetek magukba zárják a kört és a négyes szerkezetet is. Világunk kör alakú horizontjához négy égtáj rendelődik. A földi négyes szerkezet két hármas-

ságból tevődik össze. A szellemi erő hármasa kivetülésével egy négyes jellegű földi lét jön létre.

A számok, a kör, háromszög, négyszög a hinduk szakrális szövegeiben a szent energiákat jelentik. A modern fizika szerint a fizikai világ és a szellemi világ, maguk a gondolatok is rezgések összessége, különböző frekvenciákkal. Az anyagi részecskék rezgési frekvenciájának változása hozza létre a különböző halmazállapotokat, színeket, kristályformákat.

A lét áramlását, a változó frekvenciákat a kettős erő, a polaritás hozza létre. Kettős erőként létezik a fent-lent, kint-bent, sötét-világos stb, melyek tánca egy végtelen áramláshoz hasonló. A földön szintén kettős szerkezetű anyag jött létre, melyben a közös erőterek képezik a további kapcsolódások lehetőségét. A fizika szerint az anyagok formái világa a kettős erő vonzásán alapul és elektromágneses természetű. A tudomány kimutatta, hogy az atomok és ionos térerővel rendelkező atomcsoportok egymással az elektrosztatikus terük által kapcsolódnak.

Az ógörögök szerint a világegyetemre és a zenei hangra ugyanolyan geometriai szerkezet jellemző. A hang szerkezete, illetve a kristályok mintázata a természet törvényeit követve alakul ki. A spirális rezgések a frekvencia növekedésével a szivárvány színeit veszik fel. A háromszög az ókorban az istennő és a teremtő szeretet képjele volt. Hármassal ábrázolták Inanna mezopotámiai, Isis egyiptomi és Visnu hindu istennőt.

Az energia spirális áramlásának törvénye is a hármasságon alapszik. A különböző energiaáramlások spiráljai találkozásukkor egymást metszik. A különböző térerők a spirális áramlásban egymáshoz az elektrosztatikus terük metszésekként keletkező gömbszeleteken át kapcsolódnak. A különböző rezgések találkozásából eredő metszési pontok mértani testek alakját veszik fel. Az anyag parányai is mértani formák szerint helyezkednek el. Nem véletlen, hogy a természettudomány a molekulák ligandumterét kristálytérnek nevezi és elektromágneses erőknek tulajdonítja.

A térerők metszési pontjainak megfelelő mértani idomokat az ókor a világot felépítő elemi erőkhez kapcsolta. A szabályos mértani testek közös eleme a háromszög. A hun—esszésus tanításban fennmaradt, hogy a szeretet fényháromszöge egyben a kozmikus rend.

Az egyiptomiak a mindenség természetét a körbe írható háromszöghöz hasonlították. A püthagoraszi mértanban a háromszög minden forma alapját képezi.

A körrel jelzett teremtő erőt és a létezés egységét a hármasság jellemzi. Az égi hármasságot képezi le a fényháromságnak nevezett Nap-Hold-Csillag is. Kozmikus szinten az egyensúly úgy valósul meg, hogy egy időben jön létre a Nap-Hold-Csillag rendszere. Így olvasható a Bibliában is. Az égi fényhármasság — Nap-Hold-Csillag — letükröződésével megalkotja a négyességgel jellemezhető földi világot. A letükröződés után kialakul a délre eső naperő és az északra eső holderő párosa. Ellentétes irányban helyezkedik el a csillaggal jelzett kelet és nyugat.

Az ókor szimbolikájában az istenfiú csillagként vagy madárként fogja össze a nap- és holderőt. A mozgó levegő mindent átható és újat teremteni képes erejét a kísérletező természettudomány az istenfiúhoz kötötte. A keletkező új hatóerő a szél elvével egyezik, és a lélekmadárhoz, illetve a Vénuszhoz kapcsolódik.

Népünk hagyományában a Vénusz a szél bolygója. A levegő pedig a lélekhez társult őserő. A lélekmadár szó lényegében istenfiút jelent, de jelenti az ember gyermeki lelkét is. A lélek fontos jellemzője az anyai oldalhoz sorolható beleérző és átható képesség. Az egyiptomiaknál az Istenfiú lényegében anyjának férje, mely a Nap bárkáján, illetve a holdsarlón utazik. A holdsarló az anyai oldalnak megfelelő érzelmek és a vízerő bolygója. Nem véletlen, hogy a holdsarló képjelként az istenanyához és fiához is odatartozik. A bronzkori pecsétek ábráin olykor az istenfiú nemcsak szárnyakkal rendelkezik, hanem csillag vagy holdsarló van mellette. Csillaggal ábrázolták és a Vénuszhoz kapcsolták a hinduk Mitrát és Kumarát, az ausztrál bennszülöttek Barnumbirr istenfiút, az indiánok a Szél (Quetcalcoat) szakrális teremtő kígyójukat.

A lét mozgatója a kettősség. A kettősségben a harmóniát a hármas adja. Az ókor bölcséletében az ellentétes erőknél az összekötő elem harmadikként jelenik meg. Így lesz Egy a Kettő, ahogy énekünk bölcsessége mondja. A két harmóniahiányos erőt egy harmadik kötheti össze. A hun bölcsélet szerint a lét ilyen „kettő meg egy” szerkezetének célja a javuló szellemi minőség:

„Egy, Egyből kettő, Kettőből Egy, Egy meg Kettő
ez minden változás építőköve.
Változások, változatok
Csak kettő ölekezéséből fakadnak.
Ezért van nőstény, ezért van hím,
A folyton folyvást javuló MINŐSÉG miatt.” [36]

A javuló minőség alapját a hármasság jellemzi: az Egy meg Kettő. A fejlődés a hármasságban gyökerezik. Az esszénusok imáiban a Törvény, illetve a kozmikus rend lényege a szeretet. Az ókorban háromszöggel ábrázolták a szeretetet és az istennőt.

A lélekmadár és a lélekcsillag egyazon minőséget jelöl. A madár, illetve a szárny a szárnyaló lélekkel kapcsolatos, a csillag a lélek munkájához tartozik. A mozgó levegő képezi a szelet. Ezért kapcsolódhatott a Szél csillaga (Vénusz) az istenfiúkhöz.

A csillaggal jelölt középrész ereje teszi lehetővé az oly eltérő jellegű páros energiák kapcsolódását. Ez a harmadik minőségű erő hozza létre a harmóniát. A keletre és nyugatra elhelyezkedő csillag a nagyobb lelki-szellemi erőhöz kapcsolódó égitest. Különösen a tavasz a reggeli órákhoz kapcsolódó térelem által magában hordozza a levegő, föld-, víz- és tűzelem energiáját is. A természeti népek tavasszal áldják meg az elemeket, és ilyenkor ünneplik a teremtést és újrakezdést. A húsvéti szertartásban az őserői elemeket mi is tavasszal áldjuk meg. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe a víz világnapjához van közel, amely március

22-én van. Ugyanakkor a kos hónapjának megfelelően a teremtéskor, az újraéledéskor a tűz elem fontos szerephez jut. A tér, a tűz és a víz elem kapcsolatban van a földanyával. A föld ünnepe szintén a tavaszi időkben, április 23-án van, május elején meg Anyák napja.

A keleti népek és az indiánok bölcséletében a lélekerő a maga áramlásában az anyai oldalnak megfelelő energiát képviseli. A lelket Mianyánknak hívják. Az ókor hitregéiben az Istenanya és fia hasonlóan jin természetű erő. Mindkettőt csillaggal ábrázolják. Ugyancsak a lélek csillaga kapcsolódik a letisztult szellemű egyénekhez. Őket Egyiptomban szintén istenfiúnak nevezték. Az esszénus—hun tanításokban a csillag a szent szellemű ember munkáját jelöli, aki a teremtő javára munkálkodik:

„Nevem az Erkölc és Tisztesség megbízható Munkása,
Mert én a Teremtő javára Munkálkodom.
Nevem azon Nagy Emberek Szelleme,
Lelkiismerete és Lelke.
Akik a Törvényt tanítják...” [45]

A természetben működő erők jellege

Az élet újraindulása a földön a tavasszal kapcsolatos. A világ eredetmondáiban a teremtés az ősvizekkel, illetve a kigyózó energiák megjelenésével kezdődik. A spirál a természetben az arányos növekedés formája. Az ember teremtése az eredetmondák szerint egy szent egyesülésből, egy szent nászból történik. A megjelenő életenergia tojás vagy mag alakú. Erről szól az ókor termékenységvallása, és ebből indult ki a kísérletező tudományok alapgondolata is.

A tavasszal összekötött életteremtésnek megünneplése minden népnél megtalálható. Az ókori görögöknél tavasszal volt a Buphonia-ünnep és a rómaiaknál a Rosalia-ünnepsor. Virágvasárnapján tartjuk a virág, illetve a barka szentelését. A virágfüzér, a virágkoszorúval kapcsolatos jóvarázslások hagyománya Szent Jánoskor vagy utána maradt ránk. A Dés környéki falvakban virágkoszorúkat dobálnak fel a házak, épületek tetejére, hogy azokat megvédjék a kártól.

A történések során szerepet kapnak az elemek is. A víz a földdel adja a befogadó közeget a fizikai élet megnyilvánulásához. A tűz-elem napja adja a megtermékenyítő nyilait. A levegő-elem forgószerűként jelenik meg, vagy az ősanya leheli a levegős lélek-elemet az emberbe.

A víz

A húsvéti locsolás az ősi vízzel való áldásnak a hagyományos gyakorlatához fűződik. Nemcsak itt a Kárpát-medencében, hanem a hunok nyomvonalán is több népi szokás kötődik a húsvéti vízhez. Húsvét hajnalán a patakból való mosdás fiatalító hatású. Több helyen úgy tartják, hogy áldó hatású a húsvétkor kimerített víz a folyókból vagy kutakból. Ez a víz gyógyító és fiatalító erővel bír. A vizet szombat éjszakáján vagy pirkadatkor kell kimeríteni és szótlanul bevinni a házba. A vízben rejlő áldó hatást az emberi hang sem zavarhatja meg. Az állatokat is beteretelték húsvét reggelén a folyóba, hogy egészségesek maradjanak.

A hunok tavasszal mindig megtisztították a kutakat, forrásokat. Ezekhez közel helyezték el a rítusokhoz tartozó szent oszlopaikat, az ORU-t. [36]

Szokásban van a szentelt víz jóvarázslásra való használata. A vízszentelést húsvétkor végzik a templomban. Gyergyóújfaluban gyerekkoromban a szentelt vízzel meghintették az udvart, az állatokat, és még a beteg homlokát is azzal kenték be. Húsvét reggelén a templomból vittük mi gyerekek haza a szentelt vizet. Vízkeresztkor a pap áldja meg a házat szenteltvízzel.

Németországban és Svájcban ma is szokás a kutak és források feldíszítése a húsvét idejére. Gyakori a virággal és a fenyőágakkal való díszítés is.

A húsvéti locsolás az ősi vízzel való áldásnak a hagyományos gyakorlatához fűződik.

Kárpát-medence-szerte ma is szokás húsvétkor a lányok locsolása. A locsolást vízzel vagy rózsavízzel végzik. A megfelelő rózsavíz jó érzést kelt, mely szellemünket nyitottabbá teszi, akárcsak a virágok harmonikus alakja és színei. Az ókor bölcséletére alapozó alkímisták is használták a liliom- és rozmaringillatot a kísérleteik sikere érdekében. Úgy vélték, ezzel könnyebben jutnak a nagy Királynő kegyeibe, és az anyag átváltoztatása jobban sikerül. [37]

A tűz

A tavaszi ünnepek másik velejárója a tűz. Ugyanakkor a fény révén magába rejti a mindenható erőt és annak megtestesülését az élő fizikai anyagban. A tavaszi napéjegyenlőség és a húsvét a tűzjegyű Kos hónapjában van. A tűz-elem a vágyat, a szenvedélyt jelképezi. Ez a teremtő energia egyben pusztító is. Meleget ad, de ha túl közel megyünk hozzá, megéget. A tűz az átalakító erő, a cselekvés hője.

A fizikából ismeretes, hogy a fény mint energia hullámtermészetű. Az anyag is az energia egy-egy formája. A fény spirális útját a hármasság jellemzi. A tetraéder a tűz elem mértani megfelelője a platoni geometria szerint. A fény jeleként számon tartott tetraéder négy háromszögű síklappal rendelkezik. A hármasság szellemi erő a teremtő aspektusában a négyben nyilvánul meg. A tudománytörténet a fény jelének a négylevelű lóherére hasonlító Anahita keresztet tartja. A tüzet a

tetraéderen kívül ábrázolják még körrel, oroszlánál, körbeírt férfiarccal, kehelyből kitűrő fénycsóvával.

Az újrakezdés és a teremtés a tűz-elemhez kapcsolódik. A régi magyar új év tavasszal kezdődött. A kínai zodiákus év kezdetén van a mi Gyertyaszentelő Boldogasszony-ünnepünk, amely egymagában fényt, virrasztást, imát jelent, és február másodikára esik. Őseink tavaszkezdete a keltákkal és a kopokkal együtt a tavaszi napéjegyenlőség idején volt.

A tűz több kultúrában igen nagy hatalommal bíró jelkép. Minden szent rítus velejárója a tűz. A hitregék szerint a tűz az égből származik, amelyet nehezen tudtak lehozni. A görögöknél Prométheusz, az indiánoknál egy égi küldött, a szi-bériai rokonainknál a holló hozta le a tüzet az embereknek. A dogonok szerint a Napból egy darabot loptak le és abból lett a tűz. A hindu tűzisten neve nekünk érthetően Égni: Agni. A babiloni főnixmadár is a tűzből születik. Az egyiptomi Sekmeth tűzisten veszélyesen tud perzselni.

A tűz a négy elem közül a déli égtájat, a nyarat és a déli órákat jelképezi. A fény fiaként tartották számon a Napistent és a segítő Istenfiút is. Az egyiptomi Atum istenfiú „önmaga keletkezik Nut anyja ölén”. Így vall Atum magáról: „Én vagyok a láng, a láng fia”. A Smaragdtáblákon a sötétben születik meg a „fények fénye”. Őseinknél az év legsötétebb szakában jött a világra a „világ világossága”. [36]

A teremtésmítoszokban a tojáson kívül legtöbbször szerepel az Istenanya, akitől az ember a tüzet kapta. A tűz ókori őrzői szintén nők voltak. Az ember a tüzet az Istenanyától kapta körülbelül 15 000 éve augusztus hónapban. A régi korok embere ennek emlékére ebben a hónapban hosszú ünnepségeket tartott, vettélkedőkkel és leányvásárral egybekötve. Augusztust régen az Aranyasszony [28], illetve Boldogasszony [36] hónapjának nevezték.

Eleink tűzszertartásokat tartottak, mi ma tábortüzekkel vagy ökörsütéssel ünnepelünk. A szent tűz felett az Ég-istenatyának lóáldozatokat mutattak be „harmadfü fehér csikóból”. A régi magyar hagyományban az új házat tűzzel és vízzel is megáldották. [36]

A tűz-elem nemcsak a napfordulókkor kapott jelentős szerepet. A tűzszentelés máig is fennmaradt hagyománya ősi gyökerekre, tudásra vall. Nem lehet véletlen, hogy a tűzszentelést az egyházi szertartásoknál karácsony estéjén és húsvétkor végzik a feltámadási körmenet előtti órákban. Fábiántól [25] tudjuk, hogy régen szokás volt nálunk is a tűzre szánt fák áldása. A meggyújtásra szánt fát külön ki kellett választani, és a meggyújtott tűzre egy ideig vigyázni. A rábaközi tudók hagyománya szerint hét, illetve kilenc fából gyújtották meg az ünnepi tüzet.

A levegő

A négy elem közül a levegő az isteni lehelet jele. A levegő mindenre képes. Bárhová képes behatolni, nem függ formától és mérettől. Szinte végtelen módon

ki tud tágulni és össze tud zsugorodni. A fő jellemzője, hogy van. Létezik nyugalomban, de erőt is képes kifejteni.

A levegő mozgása adja a szelet és a hangot is. A SZÓ teremtő erővel bír. A legrégebbi szakrális szövegben, a Smaragdtábla szerint a Szóból lett minden létező. A Szó volt az elsődleges a hindu és a hun bölcselet szerint is. Az indián hitregék szerint a világot énekével teremtette az istenük, amint egy csónakban ült a vízen. Van olyan rege is, hogy a szélben szálló tollpíhékből lettek az emberek. A természeti népeknél a különböző irányból fúvó szeleket egy-egy istenséghez társítják.

A levegőelem ókori jele a platonai geometriában a dupla piramis, illetve az oktaéder. Oldalnézetből ez a rombusznak felel meg, mely szakrális díszítőelemként templomainkban gyakran megtalálható. A tudomány az oktaédertől eredezteti a mágneses mező elfordulását, a csavarvonalat. Az oktaéder lényegében egy négyzetes bipiramis. A levegős lélekelem, illetve az energiaörvény ábrázolását a népi díszítőművészet úgy is ismeri, mint forgó rózsa, szélrózsa, szél hulláma vagy tekerőlevél. A levegőelem egyik gyakori képe a madár. A levegőelemhez rendelődő lélek az ember erőterében a szívhez kapcsolódik. A keleti bölcseletben a levegőelemet a fa képviseli. Tudatosságunk lépcsőfokait a fa képelezi le. A természeti népek nemcsak a szent fa mellett tartják rítusaikat, hanem a sámán dobja is szent fából készült. A hangskálán a szív-csakrához a Fa hang rendelődik.

Az ókor felfogása szerint a világot felépítő elemek közül a levegős lélekhez a madár rendelődik. Nem véletlen, hogy a levegőelemnek megfelelő madár a világ teremtéséről szóló mítoszokban megtalálható. Az első Biblia-fordításunkban (Huszita vagy Csángó Biblia, XV. sz.) a Szentlelket szent Szelletnek nevezik.

A lélek ünnepe a levegő jegyű tavaszi ünnep, a hunoknál Ispiláng. A keresztény pünkösd is a lélek ünnepe, amikor az apostolokra lángnyelvekként szállt le a szentlélek. Tudjuk azt, hogy van lelkünk. Azt már alig sejtjük, hogy mi a kapcsolat a saját lelkünk és a szentlélek között. A rábaközi hagyaték szerint a szentlélek csak akkor jön el, ha lelkünk tiszta számára. A tiszta lánggal égő szellem nem más, mint a bölcsesség és a szeretet ikerlángja.

Tavaszcél ünnepünk, húsvéti és pünkösd szokásaink régi hagyományokra épülnek. Ezekben megtalálható a tudás alapú mély hit, a világ és az ember felépítése. A lélekkel-szellemmel kapcsolatos a fa és emeletei. Több szép népi szokás a fákhöz és a fák díszítéséhez kapcsolódik.

A tavaszi ünnepek egyik hagyományos díszjele a fa: húsvétfa, májusfa, úrnapi fa. Akárcsak a holdsarló, a fa is az istenanyai oldal, a szeretetben való növekedés képe. A tojással feldíszített, illetve a kihajtott fa is a tavaszhoz kapcsolódik. Jelentése mélyebb, mert a téli ünnepekkor is szokás jóvarázslásra használni a díszített virgácsot és a fénylő fenyőt. A fa és az ága az élet jelképe. Mindkettő a szellem teremtő erejére, a tudatossági rétegekre, az állandó éledésre utal.

Kárpát-medence-szerte szokás festett tojásokkal díszített fát tenni az otthoni asztalra. Mindezt tesszük ugyancsak húsvét táján. Úrnapiján nyírfákkal díszítjük

fel a templomot. Ahogy a fa állandó megújulásra képes, úgy példát ad az embernek. Az élet szent és állandóan változó, akár a fa. Tavasszal a természet újratevő magát, új növényzet sarjad ki, a régi tovább fejlődik. Az emberben a változás csírái is úgy növekedhetnek, akár a fa hajtása. Valahogy mindig másképp tesszük napi dolgunkat. Minden évben új tapasztalatokkal gazdagodunk. A cél minél feljebb jutni az erénylétrán, illetve a fán. Az életfa emeleteit mint létrafokokat képzeltek el. Az erény létráját a fa jelképezi. Ezen a fán mehetett fel az igaz ember vagy az ő lelke az égbe, és ezen járt le az isteni segítő. A különböző vallások beavatási szertartásai szorosban kapcsolódtak a szent fa megmászásához.

A kezdet fája a teremtéshez kapcsolódik. Az ősdombon állott az élet fája, a faanya, amely az eget tartja fenn. E fától ered minden a világon. Az esszénusok, amikor az egészségükért imádkoztak, az életfát a gyógyítás fájának nevezték. Ugyanakkor a népek hagyományában az életfa és az óceán, illetve a víz kapcsolata figyelhető meg. Az élet kialakulásánál ott volt a víz-elem. A víz-elem energiája érzelmi, illetve anyai oldalunkhoz rendelődik. A víz egyik képjele maga a holdsarló, mely egyben az istenanyának is a díszítő jele. Az Egységhez, az egészséghez, a kezdetekhez való visszatérés az istenanyán keresztül történik. Érzelmek sötétjében csak szeretettel tudunk eligazodni. Saját anyai oldalunkon található érzelmi energiáinkban rejtőzik az erénylétrán való haladásunk. A kezdetekhez tartozó víz-elem és annak bárkája az érzelmekhez, a szeretethez kapcsolódik. Szeretettel haladhatunk csak felfelé az életfánkon. Érzelmeket leképező holdsarlóhoz hasonló a bárka, mely szintén a vízhez kapcsolódik. Érzelmek anyai oldalunkhoz tartoznak, akár csak lelkünk érzékelése. Ezért a bárka maga a lélek bárkája.

Az újrakezdés és újraéledés évszaka a tavasz. Az újraéledés folyamata lényegében a nap növekedésével még karácsonykor elkezdődik. Mi a természet megújulását rendszerint a tavaszhoz kapcsoljuk. A természetben a kizöldülés első jele a bárka bársonyos hajtása adja.

Etimológiai szempontból hasonlóak a bárka és bárka szavaink. Mindkettő a szellemi megújuláshoz kapcsolódik.

A legrégebbi életfás ábrázolásoknál az istennő a fa mellett állt, vagy épp ő képezte le a fa törzsét. Például Nut faanya táplálta nedveivel vagy az élet vizével Egyiptom királyát, vagy a hermetika királynéja hatáskörébe tartoztak az elemi erők. A kezdet fája a teremtéshez kapcsolódik. Az ősdombon és a holdsarlón állott az élet fája, a faanya, amely az eget tartja fenn. E fától ered minden a világon. A kezdet fájához több mély értelmű gondolat kapcsolódik. A fa, akár egy anya, táplálja és gyógyítja a földi természetet: tisztítja a levegőt, éltető erőkkel feltölti a talajt. A különböző természeti népek szent rítusainál is megtalálható az életfa. Az indiánok és ausztráliaiak a vándorlásaik során ma is az ősi életfát és az ősanját keresik.

A húsvétfát tojással, spirállal díszítjük. A tojás a teremtéshez, a spirál az erénylétrán való haladáshoz kapcsolódik. Az élet fája volt maga a bölcsesség. Régi népi hitregék emléke áll e fadízítés szokása mögött. A faanya képzetből származik az a tény

is, hogy a feldíszített fa a lányokhoz kapcsolódik. A fiúk díszítik fel és teszik ki a lányos házak kapujára. Nevezik húsvétfának, májusfának, Jakab ágnak stb.

Virágvasárnapja a tavaszi új zöldhajtás ünnepe. Mi a tavaszt, a megújult termékenységet köszöntjük virágvasárnapján, amikor szenteljük a fűzfaág barkáját. A virág és a kizöldült ág otthonainknak is meghittséget ad. Akárcsak a fa, a zöldellő ág is az egészség és a növekedés szimbóluma. A népi hagyomány is jótékony hatást tulajdonít neki. A zöld ág vagy a feldíszített kapu alatt való átbújás régi tavaszi szokásra utal. Gyerekeinkkel együtt énekeljük a „Bújj, bújj, zöld ág...” kezdetű játszódalt, amelyben az aranykapun bújunk át. Nemcsak aranykapunk, hanem aranyágunk is van. A zöld ágat meséinkben aranyággént találjuk meg. Archaikus imáinkban Jézus maga is aranyág. Erdély-szerte több helyen régen szokás volt tavasszal vagy a nagyobb ünnepeken a falu díszkapujának zöld ággal és virággal való díszítése.

A tavaszi varázsláshoz tartozik a barka szentelése. A fűzfa szakrális elemként megtalálható a zsidó és az afrikai hagyományban. Az afrikai bambaro törzs teremtésről szóló regéjében a kezdeti ürességben lévő élet neve Fu, mely miután leesett az égből, fehér fűzfa lett belőle, és abból jött létre minden. A fűzfa az Ószövetségben is megtalálható. Az Ószövetség szerint a sátoros ünnepekről az Úr így rendelkezett: „Az első napon vigyetek magatokkal szép gyümölcsöket, pálmaágakat, patak menti fűzfaágakat és vigadjatok hét napig az Úr, a ti Istenetek előtt” (Lev 23,40). Az izraeliták Sukkot városban rendezett évi földünnepeiken pálmaággal díszítenek ma is a mirtusz, a citromfélék és a fűzfa mellett.

Kiadványaink

2015-ben

megjelent

2016-ban

